

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.09.2012, sp. zn. 31 Nd 200/2012, ECLI:CZ:NS:2012:31.ND.200.2012.1

Číslo: 4/2013

Právní věta: Skutečnost, zda povinný má exekučně postižitelný majetek na území České republiky, který by mohl být po nařízení exekuce soudním exekutorem zajištěn a zpeněžen, vyjde najevo až činností soudem pověřeného soudního exekutora v rámci provádění exekuce. Exekuční soud proto před nařízením exekuce a pověřením exekutora jejím provedením nezjišťuje existenci majetku povinného. Nejvyšší soud rozhodující podle ustanovení § 11 odst. 3 o. s. ř. určí místně příslušný soud podle zásady hospodárnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.09.2012

Spisová značka: 31 Nd 200/2012

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Příslušnost soudu místní

Předpisy: § 11 odst. 3 o. s. ř.
§ 45 odst. 2 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Exekutor požádal dne 25. 1. 2012 Okresní soud v Břeclavi o pověření k provedení exekuce na majetek povinného.

O k r e s n í s o u d v Břeclavi usnesením ze dne 14. 5. 2012 vyslovil svou místní nepříslušnost ve věci s tím, že po marném uplynutí lhůty k podání odvolání bude věc podle ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů předložena Nejvyššímu soudu k určení, který soud ji projedná a rozhodne.

Okresní soud v Břeclavi k tomu uvedl, že z návrhu vyplývá, že povinný má trvalé bydliště v Republice Rakousko a v Centrální evidenci obyvatel České republiky není zapsán. Ze systému ISAS Okresního soudu v Břeclavi nebylo o povinném nic zjištěno. Nařízení exekuce na základě Příkazu o uložení pokuty Městského úřadu v Břeclavi je v pravomoci soudů České republiky. Podmínky místní příslušnosti ale nelze zjistit, a proto soud vyslovil svoji místní nepříslušnost a věc postoupil Nejvyššímu soudu.

N e j v y š š í s o u d p ř í k á z a l věc k projednání a rozhodnutí Okresnímu soudu v Břeclavi.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle § 11 odst. 3 o. s. ř. jde-li o věc, jež patří do pravomoci soudů České republiky, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit, určí Nejvyšší soud, který soud věc projedná a rozhodne. Tříčlenný senát č. 30, jenž měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu v dané věci rozhodnout, dospěl k závěru, že věc je třeba v důsledku nejednotné rozhodovací praxe Nejvyššího soudu předložit k projednání a rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu podle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i s ohledem na závěry obsažené v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2010, sp. zn. [31 Cdo 4291/2009](#), uveřejněném pod č. 96/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou veřejnosti dostupná na internetových stránkách www.nsoud.cz).

Velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.

Podle § 45 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu, je věcně příslušným exekučním soudem v prvním stupni okresní soud. Podle ustanovení § 45 odst. 2 exekučního řádu je místně příslušným exekučním soudem soud, v jehož obvodu má povinný bydliště, je-li fyzickou osobou, a nemá-li bydliště, soud, v jehož obvodu se zdržuje. Nemá-li povinný bydliště v České republice ani se v ní nezdržuje, je příslušným soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

S ohledem na ustanovení § 52 odst. 1 exekučního řádu se při určení, který soud je místně příslušným exekučním soudem v řízení podle tohoto předpisu, použijí ustanovení občanského soudního řádu, neboť exekuční řád jiné ustanovení o určení místní příslušnosti v takových případech neobsahuje.

Z ustanovení § 252 odst. 2, věty první, o. s. ř. vyplývá, že nemá-li povinný obecný soud nebo jeho obecný soud není v České republice, je k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

V usnesení ze dne 17. 4. 2012, sp. zn. [32 Nd 80/2012](#), Nejvyšší soud rozhodl tak, že se neurčuje, který soud věc projedná a rozhodne. Rozhodl tak v situaci, kdy soud, jenž vyslovil svoji místní nepřislusnost a věc předložil Nejvyššímu soudu, zjistil, že povinný má na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt za účelem podnikání, avšak jeho aktuální pobyt se mu zjistit nepodařilo.

K tomu Nejvyšší soud uvedl, že „z obsahu spisu, jakož i z odůvodnění rozhodnutí je patrné, že okresní soud nikterak nepátral po existenci majetku povinného na území České republiky, jež je druhým kritériem pro určení místní příslušnosti soudu, tj. neprovedl šetření dotazy na příslušné instituce, které by mohly mít informace o majetku povinného, tedy na katastrální úřady, Středisko cenných papírů, bankovní domy, obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík atd.“ Uzavřel proto, že „[...] nebyly splněny podmínky pro předložení věci Nejvyššímu soudu v souladu s ustanovením § 11 odst. 3 o. s. ř.; Okresní soud v Teplicích nemohl při absenci zjišťování majetku povinného na území České republiky učinit spolehlivý závěr o nedostatku své místní nepřislusnosti ani o tom, že podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit“ (obdobné závěry jsou obsaženy i v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2004, sp. zn. [28 Nd 134/2004](#)).

Naproti tomu v usnesení ze dne 25. 4. 2012, sp. zn. [32 Nd 81/2012](#), Nejvyšší soud uvedl, že „skutečnost, zda povinný má exekučně postižitelný majetek na území České republiky, který by mohl být po nařízení exekuce soudním exekutorem zajištěn a zpeněžen, [...] vyjde najevo až činností soudem pověřeného soudního exekutora v rámci provádění exekuce.“ Proto Nejvyšší soud rozhodl podle ustanovení § 11 odst. 3 o. s. ř. s přihlédnutím k zásadě hospodárnosti řízení tak, že jako místně

příslušný soud v dané věci určil soud, u něhož bylo řízení zahájeno (viz obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 12. 2011, sp. zn. [4 Nd 392/2011](#), ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. [4 Nd 347/2011](#), ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. [4 Nd 113/2008](#)).

Velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu vycházel z toho, že exekuční soud před nařízením exekuce a pověřením exekutora jejím provedením nezjišťuje existenci majetku povinného, neboť by to odporovalo cíli exekučního řízení – zjistit majetek dlužníka (povinného) a uspokojit z něj navrhovatele (věřitele).

Tomuto závěru ostatně nasvědčují některá ustanovení exekučního řádu. Exekuční řád mimo jiné stanoví, že exekuční soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena (§ 44 odst. 3 exekučního řádu). Toto posouzení je svěřeno exekutorovi, což se projeví až v exekučním příkazu (§ 47 odst. 1 exekučního řádu). Navíc má podle již citovaného ustanovení § 44 odst. 3 exekučního řádu exekuční soud lhůtu patnácti dnů pro vydání usnesení, kterým exekuci nařídí. Skutečnost, zda povinný má exekučně postižitelný majetek na území České republiky, který by mohl být po nařízení exekuce soudním exekutorem zajištěn a zpeněžen, tak vyjde najevo až činností soudem pověřeného soudního exekutora v rámci provádění exekuce.

Shodný závěr ostatně učinil Nejvyšší soud již ve svém usnesení ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. [25 Nd 55/2006](#), uveřejněném pod č. 43/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, když v rámci posuzování otázky pravomoci českých soudů ve smyslu kapitoly II oddílu 6 článku 22 bodu 5 Nařízení rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, dospěl k závěru, že „[...] ve fázi řízení před nařízením exekuce, kdy způsob jejího provedení dosud nebyl stanoven, není možné prozatím dovodit, zda povinná, státní občanka jiného státu Evropské unie, která nemá bydliště na území České republiky, má majetek na území České republiky, jenž by podléhal exekuci.“

S ohledem na účel exekučního řízení tak není případné, aby již v rámci posuzování místní příslušnosti exekuční soud zjišťoval, zda a případně na jakém místě v České republice má povinný majetek.

Nejvyšší soud přitom v obdobných situacích vychází při určení místní příslušnosti exekučního soudu ze zásady hospodárnosti řízení zakotvené v § 6 o. s. ř. (viz výše uvedená usnesení sp. zn. [32 Nd 80/2012](#) a sp. zn. [25 Nd 55/2006](#)). Z této zásady pak vyvozuje pravidla pro určení místní příslušnosti podle sídla soudního exekutora (např. [25 Nd 55/2006](#), [4 Nd 113/2008](#), ale také usnesení ze dne 26. 5. 2004, sp. zn. [22 Nd 81/2004](#)), nebo určuje místně příslušným ten soud, u něhož bylo exekuční řízení zahájeno (např. [4 Nd 347/2011](#), [4 Nd 392/2011](#) či [32 Nd 80/2012](#)). Není ovšem vyloučeno, aby se místní příslušnost exekučního soudu odvíjela v konkrétním případě i od jiné skutečnosti vyhovující zásadě hospodárnosti řízení (např. od místa vzniku pohledávky). Na použitelnosti závěru dosaženého pro obdobnou procesní situaci v citovaném R 43/2007 nic nemění ani okolnost, že zde vykonávaný titul nespadá do věcné působnosti Nařízení rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší soud rozhodl podle ustanovení § 11 odst. 3 o. s. ř. tak, že jako místně příslušný soud v dané věci určil soud, u něhož bylo exekuční řízení zahájeno, tj. Okresní soud v Břeclavi. Přihlédl i k tomu, že exekučním titulem byl příkaz o uložení pokuty za přestupek vydaný Městským úřadem v Břeclavi.